

EGYHÁZI BESZÉD,
MELLYET
MAGYARHON
SZERENCSES ÁTALAKÚLÁSA

EMLÉKÉRE TARTATOTT
HÁLAÜNNEPÉLY
ALKALMÁVAL,
A KECSKEMÉTI REFORMÁLT HÍVEK TEMPLOMÁBAN,
April 9-dikén 1848.

MONDOTT

Mihály László

REF. SEGÉD-LELKÉSZ.

Kinyomatni rendeltetett 1848-dik évi April' 10-kén.
Kecskemét város Elöljárósága által.



KECSKEMÉTEN,
NYOMATOTT SZILÁDI KÁROLYNÁL.

Hay
31986



I m a. *)

Midőn a' népek ősi szent jogért,
Mellyet szívökbe Isten írt vala,
Vérontva küzdnek, mignem földerül
A' szabadságnak teljes nappala:
A' diadalmi énekek zajára
Önként nyíl a' kebel buzgó imára
'S buzgó imája így hangzik nemünknek:
Dicsőség legyen a' mi Istenünknek!

Dicsőség legyen a' mi Istenünknek,
A' mi győzelmünk több mint emberi:
Egy hosszú század, azt mit egy szökő nap
Adott, előbb álmodni sem meri;
Mert törében a' hosszas szolgaságnak
Nem volt reménye többé a' világnak,
De eljött Isten, szól a' biblia,
Midőn a' szükség legnagyobb vala.

Kik nem hitték, hogy ő a' nép szavában,
Ítéletet jött legyen tartani,
Földönfutókká tette 's trónjaikról
Imát tengerre üzte mondani,
De kik hittek és hajtottak szavára
Megtartá őket népeik javára;

*) Prot. Egyh. és Isk. Lap. 12. sz. 1848.

'S elszélesztvén a' zsoldos lelkeket,
Néphűséggel edzé meg széköket.

Üdv a' királynak, nemzetünk urának,
Ő hitt Istennek és hitt népnek
'S a' mint még meg nem szégyenült soha,
Ki hitt Istennek és igéinek:
Úgy — és ez legyen összes jelszavunk —
Hogy hitt nekünk, ne bánja meg Urunk,
Hitet hitért, életben és halálban
A' jövődönnek minden századában.

Hitet hitért, a' jelen mámorában,
Melly boldogít de könnyen tántorít,
Hogy a' józanság lelkével kegyeljük
A' szabadságot, mely most bátorít,
'S ha szent hajlékát majdan béavatjuk,
'S az áldozatnak gyümölcsét aratjuk:
Imája hasson égis nemzetünknek,
Legyen dicsőség a' mi Istenünknek.

Ámen.

Áldott legyen Istennek neve örökkön örökké, övé a' bölcsesség és az erő. Ő a' ki megváltoztatja az időket, és az időknek részeit : leveti a' királyokat és szerez királyokat, ad bölcseséget a' bölcseknek és tudományt a' tudósoknak.

Dániel 2 : 20, 21.

A' lelkesültség' roham-perczei, mik nemzetünknek minden hű gyermekét, a' lefolyt napokban olly vil-lanszerűen megrázkódtaták; mik e' várost is megszokott színezetéből kivetköztetve olly életteljes mozgalomra ragadák : immár elmúltak. Az események azóta messzetávolságukból kifejlendezve, tisztán állanak szemeink előtt. 'S mi már nyugodtan ítélhetve a' történetek felett, valamint a' kezdet' kétes perczeiben, imádott hazánk' jolléteért dobogó szívünk' hő érzelmeit követve, e' gyülekezetet lelkesíteni el nem mulasztánk : úgy most, a' nagyszerű fejlemények után, hálaadó ünnepet ületni veletek, keresztyén testvéreim, polgári kötelezettségünk' legszentebb feladataul ismerjük.

Igen, mert e' mai napnál nemzetünk' történeteiben szebb 's dicsőbb napot én még nem ismerek. Szép dicső nap volt, midőn Árpád a' honalkotó, egybefoglalgatván a' hon' határait, törvényeket szerzett nemzeté' javára „igazság' lelkivel“ ; midőn a' hős nemzet-vezér, lelkesültsége' legfensőbb fokán :

„Megnyitá vérerét,

'S szerinte sorra hat vezér

Pecsétlé esküjét.“

Menny' dörgésekint, hön lelkesülve harsogá a' nemzet fölé :

„Haljon meg, veszszen a' gonosz,

Ki törvényt tudva ront.

Halál fején ki vakmerőn

Rendet fog bontani;

Mint e' pecsétlő esküvér,

Úgy folyjon vére ki!“

Ámde Árpád a' nép-apa, harczos nemzet' élén —
mellynek hősi vitézsége világhírű vala — honalko-
tásban könnyen boldogúlt. A' dicső alkotmány' alap-
jainak letételében akadályokra nem talált. Midőn a'
buzgó imádság nemzete' üdveért hatalmas ajkiról ö-
röm 's remény között leharsogott:

„Virulj te hon,

Ragyogj te nép,

Nagyságban ezrekig“ —

a' hű nemzetcsalád örömkészséggel áment dörge rá.

De most a' haza' lánglelkeinek, nemzet-csalá-
dunk ez idő szerinti vezéreinek, előbb egy három
századon át mindig de mindig fokenként izmosúlt
szellemóriással kelle megbirkózniok, ki a' kormánya
alatt levő nemzetek' nyögéseiben, panaszaiban, sé-
relmeiben, siralmaiban — sőt, ha lelketlen rendszere
úgy kíváná, vérhullámaiban is — éldeletét lelé. Ki
szelid urát, az ausztriai házat, eszeveszett makacs-
sága miatt a' bizonyosan bekövetkezendett bukás' ör-
vényszélére juttatá. Ki még a' legközelebbi napok-
ban is, midőn a' tömérdek méltatlankodáson felindult
nemzet, lelkesbjei' szavára már-már lecsendesült:
széttagolt kigyóként, hogy ha még, ha csak egyet-
len méregfülánkot lehetne is a' nemzet' egészséges tes-
tébe szivárogtatni, bünteljes fejét ismét fölemelé. A'
zsarnok osztrák kormánynyal, e' megcsontosúlt abso-
lutismussal kelle nemzetünk' csillagainak előbb meg-
birkózniok, e' rémóriást kelle előbb porba tiporniok,
hogy a' nemzet, eredeti alkotmányos szabadsága' ha-
láltora helyett újaszülettetésének dicső napját ünne-
pelhesse meg.

A' lelkesek' szíves igyekezete — melyre üdves
sikert, milliók, meg milliók imádkozánk — dicsősé-
gesen teljesült; a' rémóriás, e' zsarnok szörnyeteg,
porba tiportatott; a' *magyar haza* e' perctől óta,

kedves testvéreim! *szabad haza!!!* „Áldott legyen Isten a' te neved örökkön örökké, tied a' bölcsesség és az erő. Te változtatád meg az időket és az időnek részeit, levetéd a' királyokat és szerzél királyokat, adtál bölcseséget a' bölcseknek és tudományt a' tudósoknak.“

Hálaünnepi elmélkedésemnek két része leend.

En *egyikben* elbeszélem egyszerűen az öröm' okát, azok kedvökért, kik tán még eddig is jól föl nem fogák.

Másikban elmondom a' teendőket, mik ezentúl minden embernek különbség nélkül teendői.

Ti pedig csak figyelmezzetek, testvéreim!

I.

Nem új dolog a' már, hogy a' magyar nemzet rég idő óta, igen elégedetlen vala kormányával. Résztint mert látta, hogy az ő hazája az uralkodó-ház örökös tartományai' irányában csak olyan másodrendű ország, melyet Bécsből idegen nemzetbeli emberek kormányozgatnak, kik a' magyar haza érdekeit — mint idegen nemzetségből valók — igazán szívőkön nem is viselhetik; résztint mert érezte, hogy ez idegen nemzetbeli emberek, és ezeknek zsoldjába állt magyarok, az ősi magyar alkotmányt mind inkább inkább körülnyirbálják, szabad polgárhoz illő nemes bátorság helyett mindenben szolgai alázatoskodást követelnek. De látta a' nemzet azt is, hogy ha e' bécsi főkormány, kormányzási modorát tovább is fentartja, nekünk a' többi — mind a' fölmivelés, mesterségek és kereskedés, mind a' tudományokra nézve olly szép és hasznos előmenetelt tevő — európai nemzetekkel versenyt haladnunk sohasem lehet, a' minek aztán majd egyszer az leendhet következménye, hogy mi, mint szegény és tanulatlan nemzet, nemzei állásunkat is elvesztjük, megszűnünk magyarok lenni, és leszünk más hatalmasan elhala-

dott nemzeteknek gyarmatosai, erővel és észszel meghódoltatott rabszolgái.

Mikor ezt látta a' nemzet, és észrevette hogy mi vár reá, fölszólalt nem egyszer.... ámde hasztalan! Mikor a' tömérdek sok sérelmek, miket az osztrák kormánytól szenvedett, halomra gyültek, ismét fölszólalt.... ámde ismét haszontalan!.... Nem egy vármegye, mint Pest is a' többek közt, jeles férfiakat küldött a' szelid lelkű királyhoz, bepanaszolni a' nemzet' bajait, tömérdek sérelmeit : és a' vármegyék' igazságos ügyben panaszolkodni akaró követei, hiába fáradtak olly messze földre, még csak be sem bocsátattak a' király' eleibe. És annál fájdalmasabban eshetett az nekünk, midőn tudtuk jól, hogy a' király maga igaz hajlandósággal volna irántunk, de azon lelketlen emberek, kik szentséges személye körül tartózkodnak, tőle minden bajt ügyesen eltitkolnak, annyira, hogy ő a' mi fájdalmainkról épen semmit sem tud.

Mit tehettek volna már illy körülmények közt a' magyar nemzet' lelkes fiai egyebet — kivált midőn látták, hogy a' francia derék nemzet, erőszakoskodó kormányát szerencsésen megbuktatá; midőn látták más országok népeinek is zsarnok kormányaik elleni erélyes fölszólalásait; látták hogy királyunk' országai is az elégtelenség miatt többnyire mind zavarban vannak.... úgy hogy attól lehetett tartani, hogy a' birodalom szerkezete is már-már fölbomol, jó lelkű királyunk' trónja veszélyben forog : mit tehetett volna illy helyzetében mást, az ausztriai uralkodó házhoz mindig olly hű magyar nemzet, mint azt, a' mit tett, hogy az egybegyűlve volt ország rendei, 's vármegyék' követei, az erélyes nádor' vezérlete alatt — ki a' királynak épen unoka testvére — fölmentek Bécsbe, csakugyan bejutottak a' király' eleibe, elpanaszolták előtte a' nemzet' bajait, fájdalmait és sérelmeit : tőle azon szent ígéretet nyerék, hogy ezen-

túl a' magyar haza' ügyeit született magyarokkal fogja kormányoztatni, 's minden erejét oda irányozandja, hogy a' magyar nemzet nagy 's dicső lehessen ismét, mint az őskornak fény századaiban!.... Legott egy lelkes magyar főembert — kinek élete mint tiszta tükör áll a' nemzet előtt — gr. Batthyáni Lajost főkörmányzóul — minister elnökül — ki is nevezteté, még pedig olly hatalommal, hogy ő válaszson maga mellé más hozzá hasonló eszes és lelkes férfiakat, kik ő felsége a király' jóváhagyása mellett a' magyar nemzetet ezentúl mindaddig, míg a' nemzet' bizalmára érdemesek leendenek, kormányozni fogják.

Megnyervén ekkép a' nemzet a' legnagyobbat, mi után olly buzgón sóvárgott, némelly lelkes polgártársaink kiszemelték a' legfontosabbakat, mikre a' magyar hazának, hogy hova hamarabb talpra állhasson, olly nagy szüksége van. 'S azokat a' már kinyert felelős magyar kormányzattal együtt 12 pontba foglalák, illy czím alá: „*Mit kíván a' magyar nemzet?*“ E' 12 pont az, melly a' nemzetet Karpátoktól Adriáig olly villanyszerűen megrázkódtatá, élettéljes lelkesültségre ragadá.

E' 12 pontnak első pontja már ez:

Kivánjuk a' sajtószabadságot, censura' eltörlését. Mit tesz ez? Azt teszi: hogy szabad legyen ezentúl megírni és kinyomtatni mindent, a' mi igazság. Hogy az igazság fényljk, mint nap az égen, 's azt minden, kinek szeme van a' látásra, láthassa.

Kivánunk azután felelős miniszteriumot Buda-Pesten. Hát ez mit jelent? Azt jelenti, hogy a' magyar nemzetet, ne idegen nemzetbeli, de született magyar férfiak; és ne Bécsből, hanem Buda-Pestről, és ne is úgy a' mint nekik tetszik, hanem a' mint a' nemzet maga, törvény által elbők szabja, kormányozzák. 'S eljárásaikról a' nemzet előtt számoljanak, mikor az kívánni fogja, feleljenek.

Kivánunk évenkénti országgyűlést Pesten. Azaz: kívánjuk, hogy minden évben gyűjtsessék össze a' nemzet, képviselői által, hogy ha baj van, azt eligazíthassa; ha törvényre van szükség, azt teremthesen; és pedig az ország' szívében Pesten, ne úgy mint eddig az ország' szélén Pozsonyban.

Kivánunk törvény előtti egyenlőséget polgári és vallási tekintetben. Azaz: kívánjuk, hogy a' törvény előtt mindenki egyforma legyen. Soh'se nézzenek arra a' bírák, hogy ez úr ama szolga, e' nemes ama közpolgár, e' pap ama katona. Büntessenek mindenkit vétsége szerint, és jutalmaztassanak mindenkit érdeme szerint. Arra se nézvéen legkisebbet is, minő vallású valaki, csak becsületes és jó erkölcsű ember legyen. Úgyvan... csak becsületes ember legyen. Mert hiszen azt már a' gyermek is tudja a' szentírásból, hogy „*Isten nem személyválogató, hanem minden népből és nemzetségből kedves előtte a' ki őtet féli és igazságot cselekszik.*“ És hogy „*Nincsen immár többé sem zsidó, sem görög, nincsen sem szolga sem szabados, hanem mindnyájan egy vagyunk.*“ Bármint huholjanak, elég vigyázatlanul sőt botorúl, néptömeg előtt a' sötétségnek denevérjei!

Kivánjuk hogy hova hamarabb állíttassék föl nemzeti őrsereg. Azaz: engedtessék meg fegyvert viselni, s magukat abban gyakorolni olly becsületes és értelmes polgároknak, a' kik a' rendet és csendességet az országban fentartsák; a' törvénynek engedetleneket megzabolázzák; és ha netalán valami zsarnok szellem a' nemzet' jogait valaha ismét eltapodni szándékoznék, legyen egy lelkes nemzeti őrsereg, melly e' zsarnoknak rögtön nyakára hághasson.

Kivánjuk a' közös teherviselést. Azaz: fizessen adót minden ember-fija, legyen bár nemes, pap vagy katona. Mert a' mégis csak égre kiáltó igazságtalanság volt eddig, hogy a' dús földbirtokú ne-

mesek, grófok, bárók és gazdag papok egy garas adót sem fizettek a' haza' javára, vagy legalább nevetségig csekélységet! de bezzeg fizetett a' kiváltságtalan néposztály eleget!

Kivánjuk hogy az urbéri viszonyok megszüntetessenek. Azaz: legyen vége már egyszer azon kedvetlen egybeköttetésnek, mellyben volt eddig a' jobbágy földesurával. Ne kényszeríttessék a' jobbágy ezentúl is robotolni és dézmát adni a' földesúrnak: hanem az ország gondolkozzék valami kárpótlásról, mellyel a' földesúr is megelégedhetik, 's a' szegény jobbágy is hadd mívelhessen már valaha, robot és dézma alól fölszabadított szabad földet.

Kivánunk esküdszéket, képviselet, egyenlőség alapján. Azaz: kívánjuk, hogy ezentúl ne azok ítéljék el a' bűnöst, a' kik egyszersmind büntetik is azt. Az ítélő és végrehajtó hatalom választassék külön egymástól. Az esküdszék — mellynek tagja lehet minden becsületes és értelmes polgár — kimondja a' vádlottra a' „bűnös“ vagy „nem bűnös“ szót, szabadon, meggyőződése szerint. Ha bűnösnek ítéli a' vádlottat, a' törvényhatóságnak büntetni kötelessége. Ha ártatlannak nevezi azt, büntetni többé joga senkinek sincs.

Kivánunk nemzeti bankot. Azaz: olly nemzeti pénztár felállíttatását, mellyből minden polgár különbség nélkül, törvényes kamatra, biztos hitel mellett, pénzt vehessen föl. Ne kényszerüljön nehéz szükségének idején az uzsoráskodóknak fojtó körmei közt elvérzenie, egész családotul végpusztulásra jutnia.

A' katonaság esküdjék meg az alkotmányra, magyar katonáinkat ne vigyék külföldre, a' külföldieket vigyék el tőlünk. Eddig a' katonaság vakeszköz volt az önkéntes kormány' kezében, mellyel a' népeknek jogait eltapodá. Ha valamelly nemzet ellenállni mert, kiállította a' sorkatonaságot, a' jogérzetű polgárokat agyonlövötte, mint oktalan állato-

kat.... Hogy ez többé ne történhessék, a' nemzet azt kívánja, hogy a' magyar katonák, saját testvéreink, külföldről jöjenek haza, itt esküdjének meg a' nemzet' alkotmányára, nehogy ezentúl is vakesz-közök legyenek. A' külföldi katonaság pedig parancsoltassék ki az országból.

Kívánjuk, hogy a' politikai status foglyok szabadon bocsáttassanak. Azaz : szabadon bocsáttassanak minden olyan raboskodó polgártársaink, kik csak azért zárattak el a' megbukott kormány' parancsolatára, mert az igazságot napfényre hozák; a' véka alá rejtett világot milliók' szemeibe lobogtaták; a' szent igazságnak szóval és írással, buzgó apostolai valának.

Végre kívánunk Erdélylyel uniót. Azaz : kívánjuk hogy Erdélyország kapoltassék Magyarorszához, vagyis a' két ország' legyen egy Magyarország. — Különbenis testvérek vagyunk, ezred évi szenvedésen alapúlt rokonérzelem barátokká edzett. Miért maradnók továbbra is különszakasztott két ország.... mikor együtt erősbek lehetünk.

Ezek valának a' 12 pontok, miket a' nemzet olly hő lelkesültséggel fölkarolt, miknek teljesedését az elmúlt napokban olly átható remegéssel várt a' magyar haza' minden értelmes és hű gyermeke.

A' nemzet' imádsága — hála neked Isten! — felhatott az égig.

A' magyar sajtó ezentúl szabad. — A' felelős minisztérium Buda-Pesten — annyi akadályok' daczára is — csakugyan megalakúlt. — Az évenkénti országgyűlés Pesten elhatározottatott. — A' törvényelőtti egyenlőség polgári és vallási tekintetben már kimondatott. — A' nemzetőrség csaknem mindenütt — kivált a' tekintélyesb városokban — felállítottatott. — A' közteherviselés minden honpolgárra kiterjesztetett. — Az úrbéri viszonyok megszüntettetének. — A' magyar politikai status foglyok' ez idő szerint egyetlen

egye a' „Népkönyv“ népszerű írója — a' derék Stancsics Mihál — szabadon bocsáttatott. — Így a' magyar nemzet' közkívánata nagy részben már is megadatott. — E' percztől óta az *egyenlőség*, *józan szabadság*, és *testvériség* szent lánczolata kapcsolja egymáshoz a' magyar haza' minden vallású, minden nyelvű, és minden osztályzatú polgárait.

Es itt van már kimondva jelen haláünnepeünknek nagyszerű öröm oka.

II.

Most már elmondom a' teendőket is, mik ezen-től minden becsületes embernek teendői. Hanem itt már rövidebb is lehetek.

Legelső teendője e' percztől fogva, *minden becsületes polgárnak*, ki hazáját szívéből szereti, és a' ki képesseget is érez magában — lett légyen eddig nemes vagy nemtelen, gazdag vagy szegény — *legelső teendője, hogy a' nemzetőrsereg' zászlója alá hova hamarabb fölesküdni siessen.* Mert minden eddigi győzelmeink' biztosítéka egyedül csak a' fegyveres önerő. Isten tudja, melly perczben leendhet rá szükség. — Tudom én azt jól, hogy a' már eddig felállt nemzetőrseregnek is vannak ellenségei, mint általában ez újabb mozgalmaknak kárhoztatói. Hiszen miért is volnánk emberek, gyarlók, erőtlenek, ha hiával lennénk azon földi anyagisághoz tapadt lelki törpéknek, kik csak úgy eregetik gúnymosolyra vont ajkaik közül a' megjegyzéseket mindenre a' mi csak lelki, a' mi *csupáncsak* szellemi!.... Kiknek semmi sem kell, mi vaskos kézzel nem markolható... Pénz, pénz, ha csak egy fillér anyagi haszon is, bármí piszkos úton!... nem honszabadság, 's nemzetőrsereg!!!!... Ám fúladjanak belé e' lelki-törpék — ha nekik is úgy tetszik — anyagkincsüknek hullámaiba: de ti, jobb érzetű polgártársaim! jegyeztessé-

tek be neveiteket hova hamarább, a' nemzetőrség'
tagjai közé. Mert higyjétek el:

„Romlott szív és romlott elme,
Kit hazája' hő szerelme,
Szép tettekre nem hevít.“

És

„Sehonnai bitang ember,
Ki most, ha kell, halni nem mer,
Kinek drágább rongy élete,
Mint a' haza' becsülete.“

Múlhatlanul szükséges továbbá, hogy a' nép, ha valaha, ez időkorban bizodalommal viseltessék előljárói iránt. Az előljárók pedig e' bizalmat minden megtiszteltetésnél becsesebbnek tartják, a' nép érdekeit soha, és semmi tekintetben szem elől ne téveszszék. Előljáróknak — kivált illy roppant népességű város' előljáróinak — soha dicsőbb munkaterők nem lehet, mint midőn e' két nagyszerű eszme küzd 's vi harczot egymással „szabadság és rabszolgaság“.... Egy biztató szó illy időben a' lelkes, a' szeretett előljáró' ajkáról, ezer hű polgárt villanyoz föl a' tespedségből, 's teremt a' szabadság' megtörhetetlen bajnok hőseivé. Lelkesültség tehát, előljárók! részletekről folytonosan, a' szabadság; és bízalom, nép! részedről az előljárók iránt!!!

'S mondjunk le ezentúlra, szeretett polgártársaim! nők és férfiak egyiránt, minden hiúságról, kisszerűségről, melly az olly igen szükséges érdekegyeséget megingathatná közöttünk.... Eljött az idő, midőn illik nyíltan kimondanunk, mikép az embert nem a' ruha teszi többé, hanem a' mi a' keblen belől honol. A' jellemtisztaság, 's a' szeplőtlen erkölcsi élet. — Pedig szép lélek, tiszta öntudat darócz köntös alatt is doboghat ám, valamint a' selyem 's bíbor öltönyök is lappangtathatnak piszkos önérzetet. Polgárokká levénk e' percztől óta mindnyájan, urak

és szolgák, gazdagok és szegények, hivatalnokok és földművesek, mesteremberek és napszámosok. Különkre nézve hát nincs többé közöttünk semmi különbség. De van, igen is leend mind világ végeig bensőnkre nézve. Ész és ipar, szorgalom és tudomány, munkásság és lélekföllemelkedés: ezek fognak ezentúl diszt, becsületet, 's köztiszteletet szerezni embernek, és nem többé a' puszta hivatal, 's a' születésnek véletlensége is. — Legyünk hát munkások és szorgalmasak ez idő szerint is, azon hivatal és állapotban, melybe helyhettünk. És óvjuk magunkat minden rendetlenkedéstől.

De óvatosak legyünk illy körülmények közt, testvéreim! beszédünkben is. Nagy baj az mindig, hogy sok embert csak úgy erőltet a' beszéd, vagy van rá szükség, vagy nincs. Az ilyen ember aztán ha valóságot nem tud beszélni, költ valamit, azaz: hazudozik, ha rossz szándokból nem, tehát csak azért is, hogy polgártársaitól megbámultathassék. Rendesen minden város ismerni szokta az illy alaptalan hírkovácsokat. Ezek után hát józan embernek indulni nem lehet. Ha mi történendne hazánkra, vagy várostokra nézve valami veszélyes — mit Isten ne adjon! min már alkalmasint túl is vagyunk — az előjáróság azonnal, úgy mint a' dolog áll, közhírré teendi azt közöttetek, de e' szószékből is, úgy hiszem, nem fog hiányozni ezentúlra is a' figyelmeztetés. — Egy szó ilyenkor, egy hazug beszéd — oda vetve lelkismeretlenül vagy botorul a' néptömeg közé — kiszámíthatlan veszedelmet okozhatna. — Óvakodjék hát minden becsületes polgár álhirt terjeszteni, melyre különben is nagyszerű büntetés van szabva. Mi pedig ne higyük minden haszontalan beszédnek.

Végezetre, szeretett testvéreim! irtsunk ki kebelünkől minden ellenszenvet különböző vallású,

állapotú, 's helyzetű polgártársaink iránt.... E' gyönyörű két szó „hazafi és polgár“ legyen ezentúl azon nemzeti szent lobogó, melly alá mindnyájan, különbség nélkül fölesküdvé, egymást, mint egyenlőn szabad testvérek, magyar jellemünkhez illő őszinteséggel ölelhessük!

Es most, polgártársaim! kiáltsuk egy szívvvel és szájjal:

Éljen a' haza! Éljen a' király! Éljen az alkotmányos szabadság! Éljen a' testvéri egyetértés!

Mindenek felett:

Hazádnak rendületlenül.
Légy híve, oh magyar;
Bölcsőd az, 's majdan sírod is,
Melly ápol 's eltakar.

A' nagy világon e' kívül
Nincsen számodra hely;
Áldjon vagy verjen sors keze:
Itt élned, halnod kell.

Ez a' föld, mellyen annyiszor
Apáid' vére folyt;
Ez, mellyhez minden szent nevet
Egy ezred év csatolt.

Itt küzdtenek honért a' hős
Árpádnak hadai;
Itt törtek össze rabigát
Hunyadnak karjai.

Szabadság! itten hordozák
Véres zászlóidat,
'S elhulltanak legjobbjaink
A' hosszú harcz alatt.

És annyi balszerencse közt,
 Olly sok viszály után,
 Megfogyva bár, de törve nem,
 Él nemzet e' hazán.

'S népek' hazája, nagy világ!
 Hozzád bátran kiált:
 „Egy ezred évi szenvedés
 Kér éltet vagy halált!”

Az nem lehet, hogy annyi szív
 Hiában onta vért,
 'S keservben annyi hű kebel
 Szakadt meg a' honért.

Az nem lehet, hogy ész, erő,
 És olly szent akarat
 Hiába sorvadozzanak
 Egy átok súly alatt.

Még jőni kell, még jőni fog
 Egy jobb kor, melly után
 Buzgó imádság epedez
 Százezrek ajakán.

Vagy jőni fog, ha jőni kell,
 A' nagyszerű halál,
 Hol a' temetkezés fölött
 Egy ország vérben áll.

'S a' sirt, hol nemzet sülyed el
 Népek veszik körül,
 'S az embermillióinak
 Szemében gyász köny ül.

Légy híve rendületlenül
 Hazádnak, oh magyar:



Ez éltetőd, 's ha elbukál,
Hantjával ez takar.

A' nagy világon e' kívül
Nincsen számodra hely;
Áldjon vagy verjen sors keze:
Itt élned, halnod kell.

Ámen.

KÖNYÖRGÉS. *)

Isten! magas vezére
Árpád csatáinak,
Buzdulj dicső segélyre
Késő utódinak.
Te hívtad őt keresni
Bajtársival hazát,
Karpátokon vezetted
Szép Hunniába át.

Azóta négy folyó közt
Innen Karpátokon,
Vész 's nyugalomban áll fel
A' vérszerezte hon.
Felette új remények'
Virági fejlenek,
Dicső napok' korányi
Egén feltűntenek.

Ne hagyd sötét napokká
Borúlni hajnalát,

*) Erdélyi.

Melly századok homályin
Csak most loboghat át.
Ne nézd szegény apáink'
Egy ezredes bűnét,
Hogy ők balúl fogának
Fel, népek' istenét.

Nem hűtlenül, de gyarlón
Szegék törvényedet,
Gyarló bűnért ne verd meg
Örökre, népedet!

Oh áldj, miként megáldál
Vészinkben ekkorig,
Hírünk' fényét kelettől
Hordozva nyugotig.
Polgárerényt lobogtass
A' honfi kebliben,
'Tartsd fel magad a' földi
Királyok' képiben.

'Támaszd fel újra a' hont,
Erkölcst olts belé,
Hogy közhatás buzogjon
Közérdekek felé.
'S ne lásson olly hazát, mint
Dicső magyar hazánk,
A' messze elmenő nap,
'S a' nagy kerek világ.

Ámen.

31.486



2002 APR 06 2018 AUG 20

1971 AUG

2009 SZEP 14



Katona József Könyvtár
Kecskemét



D51000091226